

Patologie ženského pohlavního ústrojí

Záněty

- jednotný dutý systém – snadný vzestupný postup infekce (až do dutiny břišní)
- typický příznak – výtok (fluor) – mikrobiologické vyšetření
- mikrobiální obraz poševní (MOP) – 6 typů
 1. normální (Döderleinův laktobacil)
 2. bakteriální nehnisavý (vaginóza, mléčně zabarvený)
 3. hnisavý (žlutavý)
 4. gonoroický (v akutním stádiu hnisavý)
 5. trichomonádový (řídký zpěněný)
 6. mykotický (bělavý až tvarohový)

Vulvovaginitida

- bakteriální, mykotické (kandida), parazitární (*Trichomonas vaginalis*), chlamydie
- dispozice – hypoestrogenismus, vymizení normální flóry, alkalizace poševního prostředí (kosmetika), terapie širokospektrými antibiotiky
- recidivující mykotické záněty – diabetes mellitus

Záněty dělohy

- obvykle jen sliznice – endometritida
- G+ koky
 - komplikace porodů a potratů (zadržaná placenta, krevní koagula apod. živná půda pro bakterie)
 - šíření do svaloviny, na vejcovody, vaječníky, do dutiny břišní
 - tromboflebitida děložních žil – septický stav (puerperální sepse – „horečka omladnic“)
- antikoncepční tělísko – aktinomykóza
- chlamydie – dnes nejčastější sexuálně přenosná choroba
 - krvácení, bolesti v podbříšku
- vzácně TBC endometria

Adnexitida

- obvykle společně zánět vejcovodů a vaječnicků – akutní hnisavý zánět x chronický (zánětlivý pseudotumor adnex)
- vzestupná infekce
- zpravidla probíhá nenápadně – následek neprůchodnost vejcovodů (sterilita, tubární gravidita)
- hydrosalpinx – následek chronického zánětu – rozšíření vejcovodu s nahromaděním tekutiny
- vzácně TBC
- izolovaný zánět vaječnicků – virus příušnic

Nádory vulvy

benigní

- condyloma acuminatum
 - papilom způsobený infekcí HPV virem (sérotypy 6 a 11)

maligní

- karcinom (větš. dlaždicobuněčný)
 - větš. u žen starších 60ti let
 - HPV (tzv. high risk sérotypy – 16, 18)
 - prekanceróza – dysplazie (VIN – vulvární intraepiteliální neoplasie, VIN1-VIN3)

Nádory děložního čípku

benigní

- condyloma acuminatum (viz vulva)

maligní

- karcinom (větš. dlaždicobuněčný, méně adenokarcinom)
 - příčina HPV – riziko promiskuita (sexuálně přenosná choroba)
 - předchází dysplastické změny epitelu – CIN (cervikální intraepiteliální neoplazie – CIN1 – CIN3) – význam preventivní prohlídky (včasný záchyt) – kolposkopie a cytologie
 - invazivní karcinom v pokročilých stádiích – zvředovatění, prorůstání do okolí (stenóza močovodů – příčinou smrti obvykle urosepse)

Nádory těla děložního

benigní

- leiomyom
 - nádor z hladké svaloviny myometria
 - velmi častý nádor u žen nad 40. let, v menopauze často regredují
 - kulovitý, tuhý, často mnohočetné – deformace dělohy
 - submukózně uložené mohou vést ke krvácení (silná menstruace – menorrhagie)
- děložní polyp
 - ohraničená hyperplazie děložní sliznice
 - krvácení

Nádory těla děložního

- **maligní**
 - ve vyšším věku (od 6. dekády), častěji u obézních žen a diabetiček
 - projevuje se větší. krvácením v menopauze
 - adenokarcinom
 - nejprve roste jako polyp do dutiny děložní, později prorůstá do myometria a metastazuje
 - prekanceróza – hyperplazie endometria (způsobená zvýšenou hladinou estrogenů) s buněčnými atypiami

Nádory vaječníku

cysty

- folikulární
 - poměrně časté, produkce estrogenů – hyperplazie endometria
 - serózní obsah
- cysty čokoládové při endometrióze
 - endometrióza – děložní sliznice nacházející se mimo dutiny děložní (ve svalovině dělohy, ve vaječníku, ve stěně pochvy)
 - opakované krvácení (prodělává menstruační cyklus)
 - v cystě se hromadí hnědý obsah

Nádory vaječníku

epiteliální

- adenom (často cystický – cystadenom)
 - obvykle multilokulární cysta, rozměry až 20 cm, často oboustranné
 - nejčastější výstelka – serózní (podobná epitelu vejcovodu) a mucinózní (podobná epitelu endocervixu)
- karcinom (event. cystadenokarcinom)
 - adenokarcinom
 - kromě cystických partií i papilární výrůstky do lumen cyst a solidní okrsky
 - implantační metastázy na peritoneu – tzv. karcinóza peritonea

Nádory vaječníku

embryonální

- zralý teratom (dermoidní cysta)
 - benigní
 - výstelka jako epidermis, ve stěně kožní adnexa (mazové a potní žlázy, vlasové folikly) – obsah mazlavá žlutavá hmota z degenerovaných epitelíí a vlasy
 - může být jakákoli zralá tkáň – zub, střevní či bronchiální sliznice, štítná žláza, chrupavka
- dysgerminom
 - obdoba seminomu ve varleti

Nádory vaječníku

ze stromatu ovária

- často produkují hormony (nejen estrogeny a gestageny, ale i androgeny) – účinky feminizující x maskulinizující
- např. granulózový nádor
 - produkuje estrogeny – může způsobit hyperplazii endometria až karcinom

sekundární (metastázy)

- často ze zažívacího traktu, hl. karcinom žaludku
 - Krukenbergův nádor (ovária zvětšená, „bramborovitá“)